

N:o 11.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olufsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 1 Juni 1890.

Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre.
Annonspis: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 10.

Framför och bakom kulisserna.

Minnen ur *Conrad Behrens'* konstnärslif.

Våra dagliga tidningar hafva omtalat att en brochyr med ofvannämnda titel utkommit, författad på tyska af den hos oss välbekante bassångaren Conrad Behrens. Då författaren länge varit bosatt här, — han kom nämligen såsom 19-årig yngling hit 1854 och öppnade egen grosshandelsrörelse tre år derefter samt var från 1862 anställd vid vår operascen till 1870, då han flyttade härifrån, — är det naturligt att nämnda broschyr skall hos oss väcka ett visst intresse, helst som man har skäl att tro sig i densamma återfinna interiörer från vår operascen från tiden för hr B:s anställning vid densamma. Detta är emellertid icke händelsen. Boken, om 80 sidor stor oktav, sysselsätter sig nästan endast med sångarens verksamhet vid operan i Rotterdam och har därför ringa intresse för oss. Emellertid torde en liten överblick på densamma och några utdrag, synnerligast rörande hr B:s konsertturer i Norden, kunna intressera våra läsare, då boken ger oss en inblick i författarens konstnärliga verksamhet från den tid han lemnade oss och bosatte sig i utlandet.

Han verkade då först vid tyska teatrar och var från 1874 till 1880 anställd vid colonel Maplesons italienska opera på Her Majestys theatre i London. Boken inledes med omnämnandet häraf samt att han här gjorde bekantskap med en framstående baritonist Adolf Robinson, som uppmånade honom att söka sig in som förste basist vid operan i Rotterdam, en plats som var ledig efter den framstående bassångaren Emil Fischers afgång.

»I London», säger Behrens, »stod det i finansiellt hänseende illa till med Maplesons italienska opera, och man kunde förutse, att densamma ej kunde ega länge bestånd; de enorma honorar,

som Mapleson betalade Christine Nilsson, Etelka Gerster och andra »stjerner», hade underminerat den geniale impresarios ekonomiska ställning, och med säsongen sommaren 1880 tog den verldsberömda operan på Her Majestys theatre slut. Oförgätligt blifver för mig alltid uppförandet här af »Don Juan», hvilket Mapleson med den stora reklamtrumpeten annonserade på följande sätt: *Great combination of talents*: Gouvernören: signor Costa; Don Juan: mr Faure; Donna Anna: Mme Tietjens; Donna Elvira: Mme Nilsson; Zerlina: Mme Trebelli; Leporello: hr Behrens; Masetto: sgr Zoboli; Conduc-tor: sir Michael Costa».

Redan på våren 1874 hade Behrens några gånger med lycka gasterat vid tyska operan i Rotterdam under direktör Jaen Pfläging och i september 1880 inträffade han der för att avslutera sina tre debutroller enligt kontraktet såsom villkor för anställning. Hans första debutrol var Rocco i »Fidelio» och han erbjöds genast engagement. Emellertid ville han själf först låta höra sig i de två andra debutrollerna, hvilka voro Sarastro och Plunkett, hvarefter engagementet afgjordes. B. omnämmer nu att han mer och mer sjöng sig in i Rotterdam-publikens gunst och att han under sommarmånaderna vanligen gjorde konserttournée i Skandinavien.

Han afbryter genast berättelsen om sin operaverksamhet här med en beskrifning på en sådan tourné i Norge under början af 80-talet tillsammans med en pianist, hr Pickaneser, och en violinist, hr Oushoorn, båda från Rotterdam. Några lustiga reseepisoder omtalas från denna tur, som sträckte sig ända till Hammerfest, Vardö och Vadsö öfver Trondhjem, sedan hans sällskap, violinisten och pianisten, rest hem. Den förre af dessa hade, såsom B. omtalar, intagits af ofantlig skräck för »den stora hafsormen», hvarom då mycket talades i tidningarna, särskildt af den anledning, att vidundret påstods ha

nyligen visat sig vid nordiska kusten. så ofta det blef tal om hafsormen blef violinisten blek som döden, och pianisten måste alltid vandra i hans sällskap, båda försedda med dugtiga knöl-påkar; ett bevis på hvilka underliga ideer främlingarna hysa om vår nord, ty från sådana härledde sig väl förskräckelsen. I Tromsö gaf B. två konserter för utsåldt hus. Han hade erhållit en varm rekommendation till österrikiska konsuln derstädes och blef jemte sin fru, som åtföljde honom på resan, mycket väl emottagen af denne. Genom bistånd af stadens honoratio-res lyckades han äfven få goda biträden till konserterna, synnerligast af två damer, som voro mycket framstående pianister. Utom Olle Bull hade ingen konstnär af betydelse, säger B., konserterat i dessa arktiska trakter. Från Tromsö gick resan vidare till Hammerfest. Mottagandet här var lika hjertligt som i Tromsö, och en mycket talrikt besökt konsert gafs här i gymnastiksalen. Bland åhörarna befunno sig ett antal officerare och kadetter från amerikanska krigsskeppet »Alliance», hvilket efter att en längre tid ha gjort turer i ishafvet för uppsökande af den saknade nordpolsfararen »Jeannette» inlupit i Hammerfest för att öka sitt kolförråd. Under en paus kom fartygets befälhafvare till Behrens och komplimenterade honom för hans föredrag af Sarastros aria: »I dessa fridens bygder», som han nyss förut sjungit, och frågade honom om han var identisk med den Behrens, som han nyss, för ungefär ett år sedan, hört sjunga Sarastros parti på italienska operan i Filadelfia. Då frågan besvarades jakande, ledde detta sedan till en angenäm bekantskap med officerarne på »Alliance», der B. var en daglig gäst under de åtta dagar han uppehöll sig i Hammerfest. Under vistelsen här inträffade ankomsten af de skeppsbrutna passagerarne från den vid Nordkap strandade ångaren »Nordstjernen».

Bland dessa befann sig en till kostym som manér originel gammal dam från Boston, som rest till de arktiska trakterna för att söka bot för sin af asthma lidande — mops, ett gammalt fult kräk, som var hennes ögonsten. Resan utsträcktes sedan vidare ända till Vardö och Vadsö. I Vardö låg ångaren »Constantin», just färdig att gå till Archangel, och B. fick en oemotståndlig lust att lära känna äfven denna affägsna stad men blef vid besiktigande af fartyget afskräckt derifrån genom åsynen af, som han säger, den massa af små blodtörstiga djur, på hvilka redan Göthe riktat uppmärksamheten i sin sång: »Es war einmal ein König.»

På tal om sina tournéer och innan Behrens återkommer till redogörelsen för sin verksamhet i Rotterdam, meddelar han en berättelse från teater- och operaverlden, i afseende på de förhållanden, som der kunna existera, så karaktäristisk, att vi ej kunna neka oss nöjet att med hans egna ord anför den. Berättelsen, som hufvudsakligen rör en dam, hvilken, lockad af nordens sköna natur, bereste Skandinavien på 80-talet i sällskap med Behrens, följer här:

»Denna dam var M:me Emelie Ambre. Af arabisk härkomst, född i Algier, kom hon som barn till Paris, erhöi en sorgfällig uppfostran och studerade äfven sång. Hon vände sig till operetten och väckte med rätta uppseende, hvartill ej så litet bidrog hennes intressanta yttre, den gulaktiga hyn och det korpsvarta håret, tydliga tecken till hennes afrikanska ursprung. Hon kom till Holland, stannade längre tid i Haag och hade att följa sig åt synnerlig protektion derstädes. Belastad med ädelstenar och smycken reste Emelie från Haag till London för att presentera sig för Mr. Mapleson. Den företagsamme impressarion lät m:me Ambre, »öknens barn», såsom han kallade henne, debutera som Violetta i »Traviata». Det intresse, som hennes apparition och hennes väl skolade röst väckte beredde henne en berättigad framgång; denna förhöjdes särskildt genom en kolossal mängd briljanter, hvarmed »Ökenbarnet» bokstafligen var öfversålladt, och som lära ha förskrifvit sig från en furstlig hand. Som skicklig impressario försummade naturligtvis ej Mapleson att framhålla den furstliga handen såsom storartad reklam; sedan följde Emelie den maplesonska truppen till Amerika och väckte der uppseende med sin Aida. Vi bereste på denna tourné alla betydligare städer i Förenta staterna från Newyork till San Francisco, ja, till och med i Utah konserterade vi. I april 1880 kommo vi åter till Newyork, der säsongen slöts med en beneficeföreställning för Mapleson, hvori heia personalen deltog. Vid denna föreställning, som egde rum i Academy of Music, gäfvos akter och

scener ur åtskilliga operor. Utom Ambre hade Mapleson ännu en primadonna m:me Marie Marimon, en mycket framstående belgisk sångerska. Emellan de båda damerna herskade naturligtvis den oundvikliga primadonnajalousien, hvilken redan gifvit anledning till de djerfvaste anfall i tidningarna.

Beneficeaftonen kom och med denna nöden. Det fans nämligen för primadonnorna endast ett rum att kläda sig uti. Naturligtvis ville hvar och en af dem ha det för sin egen räkning. Mapleson tillkallades och förklarade för de båda damerna, hvilka stodo som ett par stridsfärdiga tuppar emot hvarandra, att han öfverlemnade åt en af damerna sitt direktionsrum, en fint möblerad budoar, till klädrum. Ingenting hjälpte. Trätan och uttrycken de retade »näktergalarne» emellan hade redan öfvergått till termer som tillhöra »les dames de la halle», och man kunde hvarje ögonblick befara, att de små hvita händerna med deras kloklila naglar (ett afskyvärdt tidens mod) skulle skrida till personligt angrepp. Mapleson stod ett ögonblick alldeles rådlös. Huset var utsåldt, och föreställningen skulle börja om en halftimme. Då for som blixten en tanke genom hufvudet på honom. Tanken förvandlades till handling. Han lät henta en spansk vägg och delade med denna de båda damernas stridsäpple i två delar. »Se så, mina damer, nu ären I hulpna båda två.» Med dessa ord förde han de uppretade sångerskorna, en under hvardera armen, in i det omtvistade gemaket. Vi stannade nyfikna utanför tillsammans med Mapleson, ty kriget var ännu ej på länge avslutadt.

Den spanska väggen räckte endast upp till halfva rummets höjd. Först talade damerna om sig sjelfva, talade om partiskhet af tidningarna, betalta recensenter, intima förhållanden till impresarion och andra om deras älskvardhet vittnande saker. Men ett tu tre började »näktergalarne» höja rösten, och stämningen kommer mer och mer i stigande. Båda hade flyttat stolar till spanska väggen, hade stigit upp på dem och striden fortsattes å båda sidor med tilltagande häftighet. M:me Marimon var ursinnig öfver att hon måste kläda af och på sig i ett rum, som ej hade tillräckligt privat karaktär, och att hon skulle vara utsatt för sin rivals oförskämda blickar. M:me Ambre replikerade: »Ah, madame, jag kan nog förstå att ni skall finna er generad inför mig, ty hos er är ju *allt* falskt och med konst frambragt». Kollektivbegreppet »allt» slungades med särdeles eftertryck öfver den spanska väggen. »Men hos mig är allt äkta och natur;» dervid upplöste hon med välbehag sitt ebenholzsvarta hår, som räckte henne ända ned till fötterna. M:me Marimon lät henne ej länge vänta på svar. Med hänsyftning på Ambres holländska förhållanden slungade hon

hennes i hufvudet med den anmärkningen: »Madame, vous êtes connue comme le fromage hollandais». — Detta blef signalen till ett formligt bombardemang. Pudervippor, strumpeband, små förtju-sande tofflor, en tournure af betänkliga dimensioner och andra projektiler flögo öfver den spanska väggen. Allvarsamma kroppsskador blefvo visserligen ej följden, men föreställningens början fördröjdes omkring en halftimme.

Morgonen derpå hade Newyork Herald på äkta amerikanskt vis en lång detaljerad berättelse med öfverskrift: »War between two primadonnas», jemte en skiss, som återgaf primadonnegemaket med spanska väggen och de använda projektilerna. (Forts.)

Första uppförandet af »Robert af Normandie» i Paris.

(Ur »mémoires d'un bourgeois de Paris» af L. Veron.) (Forts.)

Brefvet lyder som följer:

Paris d. 9 febr. 1854.

»Min Herre!

Af gammalt har jag fattat den princip, den oföränderliga vana, att aldrig söka vederlägga ett om mig cirkulerande falskt rykte.

Jag måste emellertid bekänna för er, huruledes mitt samvete ofta förebrätt mig, att jag, äfven då det egentligen icke rörde mig ensam, ej gjort från denna regel något undantag; nu vill jag dock icke med tystnad förbigå ett tillfälle, der man, med hänsigt till ett af mina arbeten, vill för orätt beskylla en person, som har några anspråk på mig. Jag talar nämligen här om de falska rykten, hvilka en mängd tidningar utspriddt som sanna, till följd hvaraf ni skulle med motvilja låtit uppsätta Robert le Diable — och till följd af hvilka rykten jag dessutom skulle af egna medel låtit bekosta den i femte akten begagnade orgeln. Mitt samvete har ofta anklagat mig, att jag icke genast sjelf i flera tidningar mot dessa osanningar uppträdde med någon vederläggning, men tiden gick undan, och när året var tilländalupet, fruktado jag att det vore nog sent att vidröra dessa för så länge sedan passerade händelser.

Nu har ett sådant tillfälle yppats, och det är ni sjelf som uppmanar mig dertill, då ni offentliggör edra memoarer och deri måhända kommer att egna några rader åt ett verk, hvilket väl kan förtjena att kallas en märkelig företeelse i er lysande förvaltning af stora operans angelägenheter. Jag skyndar då att taga detta tillfälle i akt, och förklarar i denna stund, att alla dessa ofvan omnämnda fakta äro i grund falska.

Orgeln betalades af er; den, likasom alla saker, hvilka voro af nöden för sceneriet i »Robert», hade ni förskaffat, och jag känner mig uppmädat att intyga, att ni, långt derifrån att blott hålla er till det nödvändigaste, i vida högre grad, än fordras kunde, har uppfyllt alla en opera-chefs öfliga förpligtelser emot författaren och publiken.

Aldrig skall jag glömma den stora tjänst ni gjorde mig, då ni lät gifva Bertrams rol åt en annan person än jag hade ernat den åt; denna rol, som jag var nog svag att lemna åt en i öfrigt aktad konstnär, hr Dabadie, och sedan icke nog stark att taga ifrån honom. Lyckligtvis ägde ni det mod jag saknade; edra bemödanden lyckades, och rolen blef tilldelad Levasseur. Sålunda var det äfven ni, som åt en annan utmärkt konstnär, Massol, utdelade en mycket enkel rol: vapenhäroldens.

Eleverna vid Konservatorium fingo, genom ert föranstaltande, hvarje afton förstärka körerna, och ingenting blef sparadt i allt hvad som rörde såväl sceniska arrangementer som kostymer och öfriga requisita. Då jag här uppräknar alla dessa enskilda fakta, så sker det blott för att derigenom, så vidt det på mig ankommer, konstatera den stora och intelligent andel i framgången af »Robert le Diable», hvarpå ni har att göra anspråk.

Jag beklagar lifligt, att icke på samma sätt kunna uppräknat alla de tusende små uppmärksamheter och omsorger, dem ni egnade så väl sjelfva verket som dess komponist, och för hvilka jag känner en så mycket djupare och lifligare tacksamhet, som publiken aldrig kunnat uppskatta dem lika högt som jag.

Emottag, min herre, uttrycket af min djupaste högaktning.

G. Meyerbeer.

Då äntligen alla förändringar i rol-fördelning och scenisk anordning blifvit gjorda, funno regissörerna och jag, att det skulle fordras åtminstone ett halft år för att hinna med operans instuderande, repetitioner och utstyrsel. Regissörerna sammanträdde hvarje måndag hos mig för att aflemna sina rapporter och inhämta mina åsikter i ämnet. På dessa sammankomster lät jag mig angelägnast vara, att ålägga dem alla vara i ordning på en bestämd tid med sina förberedelser, hvilket de ock alla lofvade mig. Maskinisten sade: »Ni kan vara fullkomligt lugn! innan sång-repetitionerna blifvit slutade skall jag hafva mitt i ordning». — »Och jag skall ha uträttat mitt uppdrag ännu innan dekorationerna blifvit fullständigt anskaffade», svarade mig garderobs-intendenten. Sålunda trodde jag mig genom mitt förutseende och nit förekomma alla senare invändningar och vann på detta sätt mycken tid. Ty vid operan är tiden lika dyrbar som pen-

ningar, och då man icke kan anställa repetitioner hvar dag, så har, i detta hänseende, hvarje månad blott femton dagar och året blott sex månader.

Repetitionerna fortgingo alltså obehindradt, och dervid var jag, som nyss nämndes, icke overksam; icke desto mindre tilltog mitt bekymmer ju närmare dagen, på hvilken första representationen skulle äga rum, nalkades.

Då, några dagar innan denna vigtiga tilldragelse skulle försiggå, fick jag en vacker morgon visit af madame Damoreau, hvilken dittills regelmässigt och flitigt bevistat repetitionerna. Helt ogeneradt och gladt bad hon få anmäla, att, som hennes kontrakt tillförsäkrade henne tvänne månaders tjänstledighet, så tänkte hon begagna sig deraf och resa sednast den 1:sta december. Det är härvid att märka, att första representationen af »Robert» omöjligen kunde komma till stånd förr än i medio af november.

»Jag finner det helt naturligt», sade jag till madame Damoreau, »att ni, såsom ännu icke fullt återställd från en svår bröståkomma, väljer den kallaste årstiden för en resa; dock låtom oss tala öppet med hvarandra! Ni önskar att jag skall köpa af er ert tjänstledighet, och ni har därför valt ett alldeles ypperligt tillfälle för att tvinga mig gå in på hvad helst ni fordrar. Jag vill alldeles icke klandra denna er åtgärd men har allt för stort intresse af att se er vid god helsa, för att tillåta er att utsätta er för december månads stormiga och kalla väderlek. Huru mycket uppskattade man i Carl X:s tid ert tjänstledighet?

»Sist erhöj jag för denna tjänstledighet 19,000 fr.»

»Det är bra! Jag vill inte pruta med er; ni skall få edra 19,000 fr., men då förlitar jag mig också på er hederskänsla, att ni under dessa tvänne månader verkar så mycket för operan, som er helsa tillåter.»

Hade jag å min sida handlat ädelmodigt mot henne, så visade hon sig ock derföre tacksam och föredrog utan invändningar alla obehagen af ett otroligt antal repetitioner. När operan sedermera gafs, var det alltid i andra och fjerde akten, som hennes sällsynta talang aflockade publiken trenne störmånader bifallssalfvor.

Tvänne Italienare, bröderna Gambatti, hade, på Rossinis rekommendation, blifvit särskildt engagerade för denna opera vid ventiltrumpeterna, och en af dem hade i femte akten ett betydande solo. Äfven dessa båda herrar behagade, efter slutad generalrepetition, låta mig veta, att de icke skulle infinna sig till första representationen, såvida jag icke bekvämade mig till att förhöja deras alltför ringa lön; vid detta tillfälle var det fråga om något vida betydligare än mad. Damoreaus tvänne månaders tjänstledighet. Mig ålåg emellertid framför allt att tillförsäkra mig om, att

den första representationen, och derefter att de följande måtte så snart som möjligt ega rum; långa diskussioner och processer skulle blifvit vida kostsammare och tidsödande, än godvilligt gjorda medgifvanden; Meyerbeer skulle blifvit satt i en ganska stor förlägenhet, i fall han blifvit tvungen att skaffa tvenne andra ventiltrumpet-virtuoser. I betraktande af allt detta gaf jag efter, utan att låta märka att jag såg mig dertill tvungen; ja, jag dref min eftergifvenhet nästan lika långt som en viss resande, hviken, då en bandit röfvade från honom hans ur, ganska öppenhjertligt gjorde bofven uppmärksam på, att uret gick betydligt efter. »Ni åtnöjer er då med att jag fördubblar ert gage, och betingar er för ert solo icke någon särskild gratifikation?» yttrade jag till den ena af bröderna. Detta öfvermått af storsinnad eftergifvenhet tycktes dock göra honom en smula förbluffad.

Äntligen, efter att under fyra månader varit strängt sysselsatta med orkester-, sång- och balett-repetitioner, kunde vi företaga generalrepetitionerna. Men dessa repetitioner äro, i synnerhet i operan, verkliga själs- och kroppsutmattningar såväl för författaren och komponisten, som för teaterchefen, artisterna, regissörerna och öfverhufvud hvar och en deri medverkande. Scribe ådagalägger vid sådana tillfällen då hans verk uppsättas för scenen, och ifall han något understödes af orkester-anföraren och balettmästaren — likaså mycket nit som förmåga och snille. Emellertid ges det lyckliga och olyckliga repetitioner, hvilka man måste afsluta antingen med hopp om god framgång eller misströstande derom, — och jag har icke saknat tillfällen att vid pjeser, dem jag uppsatt, göra många iakttagelser, hvilka jag kunnat använda till min nytta.

Sålunda har jag gjort den erfarenheten, att när en generalrepetition med solister, kör och orkester, likväl utan dekorationer, kostymer och belysning hölls, sjelfva musiken derigenom vann ganska mycket, och att den, till följd af tystnaden i den tomma och blott sparsamt upplysta salongen, alltid frambragte en förträfflig effekt. Vid dylika tillfällen, då icke något störande inverkar på de öfriga sinnena, är man så till sägandes helt och hållet öra och förlorar icke den mista nyans, hvarken af sången eller instrumentmusiken. Men vid första representationen finner man sig bedragen i sin väntan; då, i den stora, af skimrande ljus strålade salongen, uppfylld af en nyfiken och öfverallt kringspridd människomassa, försvinna alla dessa partiturs otaliga finesser i den praktfulla utstyrseln af rikt smyckade fruntimmer och i det böljande vimlet af åhörare, hvilka tränas nästan in på orkestern, fylla klaffplatser, parterre och loger, och betydligt försvaga rummets akustik. Då är

det endast de mest framstående musikaliska idéerna, partiturets så kallade effektställen, hvilka slå an. Detta var förhållandet vid första representationen af »Robert le Diable»: publiken blef först under damernas kör i tredje akten fattad af verkligt intresse för musiken; de båda föregående akterna hade den endast gifvit ett temligen lamt bifall. Men från och med denna akt stegrade sig det gynsamma intrycket, beundran och entusiasmen tilltogo, tills de med femte akten nådde sin högsta höjd.

En bland våra generalrepetitioner varade ända till kl. 3 på morgonen, och vi gingo från densamma helt och hållet nedslagna och förtviflade. Det var en af dessa repetitioner, dervid dekorationer, kostymer och fullständig belysning egde rum. Salongen var tom, men orkestern utgjordes för tillfället blott af en violkvartett; detta tarfliga ackompanjement bildade, mot de strålande kronorna, de praktfulla dekorationerna och rika kostymerna, en allt för odräglig kontrast.

Dagarne näst före en representation af något betydligare verk, utgöra för en teaterchef oafbrutna momenter af sinnesrörelser, bryderier och förtretligheter, hvilka förfölja honom ända tills det afgörande ögonblicket. Vanligtvis sker då hos honom ett sista sammanträde, hvarvid han uppgör med textförfattaren och kompositören om ett och annat af mindre betydighet. Författaren har då att invända mot den eller den satsens uteslutande; han påstår att det eller det ordets bortfall gör att hans dikt skall missförstås, till den grad noga sammanhänger det ena med det andra i hans verk. Kompositören är icke mindre opponerande; hans partitur tål icke vid några afkortningar; allt i detsamma är beräknadt, indeladt och gripande i hvarannat; ena stället tjenar det andra till förberedelse, en föregående kör ger den följande arian först sin rätta betydelse — och sålunda uppkommer ett parlamentärande hit och dit, att man kan bli alldeles ursinnig.

Jag lät emellertid alla dessa ordsvall gå in genom ena örat och ut genom det andra och begagnade tiden, som upptogs af dessa stormiga konferenser, att sända samtliga tidningsredaktörer likaså artiga som smickrande skrivelser; ty äfven detta bidrager till framgången af ett verk.

Ändtligen kommo vi om sams; kapellmästaren arrangerade de föreslagna ändringarne, utströk de omtvistade noterna, och publiken kunde åtminstone icke klandra de sålunda bortfallna orden och tongångarna.

Men om det tillhör en direktör likasom en armébefälhafvare att vaka öfver alla enskildheter som föregå på scenen, så får han därför icke försumma salongen. Hvar och en anser sig ega stora anspråk på honom, när en första representation skall ega rum, och »Ro-

bert» hade i högsta grad stegrat publikens nyfikenhet. Direktören måste tänka på allt; han får icke misshaga någon i valet af platser, får icke väcka den ringaste afundsjuke, emedan han eljes skall lätteligen förskaffa sig uppbagta vedersakare. Aldrig skulle en tidningsskrifvare förlåta, att man gäfvade hans kollega en bättre plats än honom sjelf. Författaren, komponisten, de förnämsta vid teatern och slutligen claqueurerna, alla måste ställas tillfreds. De senare bilda en vigtig korporation i operastaten; jag skall i ett följande kapitel närmare vidröra alla dessa tusende bekymmer och löften, som behöfvet af claquen vid högtidligare tillfällen förorsakar. Man får icke glömma den logennummer, hvar på mad. X gör anspråk, lika så litet som den plats, hvilken en vän till ministern eller hufvudredaktören af en bland de stora tidningarne helst väljer. Men framför allt får man icke glömma tidningsskrifvarnes allmakt och vara artig så väl mot kända som okända. Vid sådana tillfällen gifva en otalig mängd dittills obscura tidningar nog sin tillvaro tillkänna.

Den 22 november 1831 tillkännagafs ändtligen genom affischer första representationen af »Robert le Diable». Hela denna dag, från det jag vaknade, blef jag oupphörligen jägtad. Tidigt emottog jag orkester-, kör- och ballettdirektörerna, hvilkas rapporter jag med nästan feberaktig otålighet afvaktade. Ingen sjuk? ingen hes? kan jag lita på att hvarenda en fullgör sitt uppdrag? — I »Robert le Diable» hade nämligen hvar och en af de förnämsta artisterna sig en rol tilldelad. Sedan jag, rörande denna vigtiga punkt, blifvit lugnad, inneslöt jag mig i mitt kabinet för att blifva befriad från de bref och besök af sådana personer, som i sista ögonblicket anhöll om en numererad plats eller loge. Denna dag blef mig ganska lång! —

Första representationen af »Robert» var af ödet bestämd att utgöra en kedja af olyckliga tillfälligheter, hvilka kunde haft de värsta följder.

I tredje akten nedstörtade på teatern, under ett hiskligt brak, i samma ögonblick m:ll Dorus inträdde på scenen, en ställning, på hvilken man hade anbringat ett dussin brinnande lampor, hvilkas glas flögo i tusen bitar. Ställningen hade ovilkorligen krossat sångerskans hufvud, om hon icke vid dånet af fallet hade i detsamma tagit några steg tillbaka. Hon fortfor icke desto mindre att utföra sin rol, utan att det ringaste låta sig störas af detta lifsfarliga afbrott.

Efter de vackra sångscenerna i tredje akten, som följa på demonernas kör, skulle en dekoration lyftas upp i höjden förmedelst en mängd i densamma fästade fina ståltrådar; men flera af dessa ståltrådar voro illa fästade, och då denna molndekoration redan kommit

temligen högt upp, lossnade plötsligt trådarna, och dekorationerna nedramlade på avantscenen. M:ll Taglioni, som enligt sin rol, låg liflös utsträckt på en grafsten, hade knappast tid att vakna till lif och genom ett vågadt språng rädda sig undan den hotande faran. Jag befallde genast att ridån skulle gå ned; snart kunde den ånyo uppdragas, och det under publikens handklappningar, ty den originela och högst konstrukt belysta klosterdekorationen anslog i högsta grad.

Ett ännu värre olycksfall inträffade i femte akten, omedelbart efter den herrliga terzetten, som utgör förklaring på hela kompositionen. Bertram ensam måste här sjunka ned i jorden, för att återvända till de dödas rike, hvaremot Robert, som återgafs af Nourrit, kvarstannar på jorden, för att slutligen bli förenad med prinsessan Isabella. Nourrit, hänförd af situationen, kom i sin extas att oförsigtigt närma sig luckan, och nedstörtade ögonblickligt i djupet. Ett enda fasans skri: »Nourrit är död!» hördes från alla dem, som inne på scenen voro vittne till detta uppträde. M:ll Dorus, hvilken icke förlorat sin sinnesnärvaro i den fara hvarur hon sjelf blifvit räddad, rusade ut från scenen i den största förtviflan.

Nu försiggingo på teatern, under densamma och i salongen trenne särskilda scener:

Den öfverraskade publiken trodde naturligtvis att Robert hade öfverlemnats sig i afgrundsfurstens våld och följt honom till underjorden.

På sjelfva scenen rådde den yttersta förvirring. Lyckligtvis hade, i samma ögonblick Nourrit nedstörtade, de madrasser, på hvilka Levasseur fallit, ännu icke blifvit borttagna, och Nourrit kom ifrån olyckan utan den ringaste skräma.

Under scenen blef Levasseur ännu mera än publiken öfverraskad att se Nourrit följa sig, och med förvåning utropade han: »Hvad i h— gör du här, har man förändrat slutet?» Nourrit, alltför angelägen att genom sitt återuppträdande lugna publiken och sina vänner på scenen, gaf sig icke tid att inlåta sig med Levasseur i några närmare förklaringar, utan uppsteg ur underjorden i största hast och framträdde för publiken, förande vid handen m:ll Dorus, som grät af glädje. Nu bröt löst ett enhälligt skallande bifall genom hela salongen, ridån föll och komponistens namn ropades med en lidelsefull entusiasm.

Men Nourrit måste samma afton låta sig åder.

Levasseur visade under denna afton prof på så stor talang som sångare, och vann i Bertrams rol en så lysande framgång, att jag redan dagen derefter underrättade honom, att jag höjde hans hittills varande flitpenningar, 50 fr., i likhet med Nourrit's och Damoreau's, till 100 francs.

Den lysande och fortvarande triumf, som Meyerbeers första mästerverk firade denna och följande representationer på stora operan, är nog samt känd. *Robert le Diable* gjorde sin rund genom hela Europa. I början var det väl yppigheten i dess utstyrelse och de originella dekorationerna, som förnämligast anslog, men det dröjde icke länge innan äfven det innehållsrika och förträffliga partituret af publiken uppfattades och skänktes beundran. Alla de, som en gång hört detsamma, längtade efter att få förnya dess bekantskap och att gifva detsamma sitt bifall om igen. Teaterns annaler, så långt tillbaka de än gingo, hade icke att uppvisa en framgång lik denna.

Lipinski och hans violin.

Af C. v. Krockow.

Josef Lipinski var en betydande konstnär, hvilken bland alla violinister på hans tid var den ende, som vågade mäta sig med Paganini. Nedanstående meddelande må upplifva minnet af honom, och från hans födelseår räknadt är detta nu ett hundraårsminne, ty han föddes 1790 i Polen, dock i slutet af året, d. 4 nov. Af sin fader erhöill han första undervisningen i violinspel och hade 1810—14 anställning som kapellmästare vid tyska teatern i Lemberg. För sin vidare utbildning reste han sedan till Wien, der Spohr blef hans förebild, och derifrån begaf han sig 1817 till Italien för att höra Paganini, med hvilken han kom på vänskaplig fot. År 1829 träffades de likväl såsom rivaler i Warschau och dermed var vänskapen störd. På sina konstresor i Ryssland, Tyskland, Frankrike och England skördade den berömde violinisten öfverallt rikaste bifall; 1839 antog han plats som konsertmästare vid kofkapellet i Dresden, blef pensionerad 1861 och dog samma år den 16 dec. på sitt gods Orlow nära Lemberg i armarne på sin enda son. Lipinski är som violinist särskildt berömd för sin stora ton, hvilken man tillskrifver hans föregående studier i violoncellspelet. Lipinski har komponerat fyra konserter, af hvilka den andra i D op. 21, »Militärkonserten», ännu ofta spelas, för öfrigt åtskilliga »Capricer» för violinsolo, Rondon, Polonäser, Variationer, Fantasier, en Stråktrio etc. och har äfven utgifvit en samling galiziska folksmelodier med pianoackompagnement.

Med denne för sitt konstnärskall helt och hållet lefvande man blef jag bekant i fru v. B:s hus i Dresden november 1849; sedan har jag hört och beundrat hans spel, dels der, dels på offentliga konserter, dels i katolska kyrkan. Den då redan bedagade mannen var till figuren satt och något under medelhöjden med djupt liggande,

lifligt och skarpt blickande ögon. Sin personlighet och betydelse som konstnär stälde han aldrig i förgrunden, han var snarare tillbakadragen och skygg utan att dock vara en tvärvigg i mera intima kretsar. Utrustad med en viss torr humor och skarp iakttagelseförmåga, kunde Lipinski ofta lifva konversationen på ett ganska intressant sätt. Han kunde just ej räknas till de manliga skönhetserna, men en viss lugn värdighet utmärkte honom. Efter längre bekantskap värderade man honom mer och mer, när man lärde känna hans öppna sinne och goda karaktär, hans djupt rotade kärlek till konsten.

Lipinski var medlem af den gamla berömda Dresdenvartetten. Denna bestod af Lipinski (viol), Fürstenau (flöjt), Kummer (violoncell) och Kotte (klarinett), hvilkas samspel beredde den som förstod musik en oförläpelig konstnötning.

En episod måste jag omtala, som meddelats mig af ett ögonvittne. Hos det rika kommerserådet O. i Dresden var en stor société församlad i den rikt upplysta våningen vid Bürgerwiese för att höra violinvirtuosens Lipinski. Sedan musiken slutat och sällskapet satt sig ned till supén, hviskade en herr R. i förbigående till Lipinski: »Titta under er talrik!». Första rätten hade knappt serverats, förr än Lipinski lyfte på talriken och tog fram någonting derunder, såg sig omkring under tydlig sinnesrörelse, vände sig oroligt på stolen och steg slutligen upp, hvar på han gick fram till den vid ett annat bord sittande värden och yttrade till denne ungefär följande ord: »Herr kommerseråd, ni har gjort mig den äran att låta mig få spela inför er och edra gäster, och jag får härmed anhålla att ni till dessa hundra thaler, som jag funnit under min talrik (dervid lyfte Lipinski upp sedeln), lägger ett hundra till för att ge åt stadens fattiga». Kommerserådet satt der ett ögonblick helt förbluffad men tog sedan på sig en sötsur min och biföll med ett tvunget leende förslaget, hvilket diktades lika mycket af sårad konstnärstolthet som af begär att göra en god gerning. Konstnären besökte sedan aldrig detta hus.

Såsom fru v. B. en gång meddelade mig var herr Lipinski mycket känslig för om man under hans spel eller under föredraget af andra medverkande konstnärer förde en liflig konversation. Detta hade till följd, att vid fru v. B:s högst intressanta musikaftnar flere annars gerna sedda personer och vänner till henne icke blefvo inbjudna, emedan de icke kunde afhålla sig från det förargelseväckande oickicket att prata under musikprestationerna. Fru v. B., en mycket bildad dam, bad en gång Lipinski omtala hur han fått sin violin.

Smått förlägen berättade Lipinski följande:

Det är nu flere årtionden förlupna sedan jag uppmanades att spela tillsammans med Paganini och af åtskilliga mina vänner utrustades med goda rekommendationer till Italien. Bland dessa var också en skrifvelse från Spohr till en i Milano boende gammal herre, som i unga år räknades till den 1770 aflidne violinmästaren Tartinis bästa lärjungar. Sedan jag tillbragt första natten i Milano och fått hvila ut mig efter resans besvärligheter begaf jag mig med rekommendationsbrevet och mitt instrument under armen till Salvini, den gamle herrn, som tog emot mig och, då jag ej förstod italienska, förde samtalet med mig på franska. Salvini rörde sig med en gubbes lugna värdighet, men de eldiga ögonen tycktes ej tillhöra den bräcklige åldringen, så snart han hörde musik. Då, liksom förnygrad, syntes ett nytt lif från längesedan förgångna tider flamma upp hos honom.

Sedan jag yttrat att jag hufvudsakligen sysselsatt mig med Beethoven, Mozart och Weber, satte han sig i en länstol, och under det jag spelade några bitar ur »Friskyttan» reste han på hufvudet och sade: »Spela något af Beethoven». När han hört på ungefär en kvart, reste han sig upp och betraktade mig och mitt instrument helt allvarsamt och utropade »basta!». Detta »nog!» uppskakade mig i hög grad, ty jag tolkade det som ett uttryck af missbelåtenhet. Men jag blef genast lugnad, då herr Salvini strax derefter helt vänligt yttrade: »kom tillbaka i morgon förmiddag klockan 10!». På återvägen till mitt hotell uppstego hos mig åtskilliga tvifvel och farhågor.

Jag ångrade nästan i min sorgsna sinnesstämning att jag inlåtit mig i ett samspel och således i viss mån ett täflingsspel med Paganini. Den följande dagen instälde jag mig darrande och försagd hos herr Salvini på bestämd tid. Denne mottog mig i mycket gladt lynne och innan jag hunnit ställa noterna i ordning sade han: »Var god och gif mig ert instrument!». Då jag räckte honom min violin grep han tag om halsen på densamma och slog instrumentet mot kanten af bordet med hela sin styrka så att det gick i bitar. Med största lugn öppnade sedan den gamle herrn en på samma bord stående fiollåda och tog med mycken varsamhet upp ett instrument ur denna, i det han sade: »Försök den här violinen.»

Sedan jag provat densamma med en Beethovensonat räckte mig Salvini rörd sin hand sägande: »Det är er väl bekant, att jag varit lärjunge till min berömde landsman och sin tids förste och störste violinmästare Giuseppe Tartini. Denna äkta stora Stradivari-violin har jag en gång fått till skänks af min lärare Tartini som det dyrbaraste minne. Ni, herr Lipinski, förstår att spela på detta instrument och af

locka det hela dess tonrikedom'. »Men», utropade jag, »vi ha ju här den berömde Paganini». — 'O tala inte om honom!' utbrast den gamle herrn med häftighet; 'jag har hört honom, den der som roar sig med att göra konststycken på en sträng och som alls icke är i besittning af något musikaliskt djup; han bara sätter genom sin stora mekaniska färdighet åhörarne i förvåning utan att vara mäktig till någon ädlare och gedignare tonmålning. Paganini beundrar man, men ni kan uppskaka och hänrycka. Endast ni är Tartinis värdige efterföljare och mottag derföre denna violin af mig och till ett minne af Tartini'.

Jag var som fallen från skyarne, och öfverlycklig tackade jag för den dyrbara och stortackade gåfvan, med hvilken jag sedan uppträdde jemte Paganini och i täflan med honom.

Då jag sex månader derefter återvände till Milano efter mina konstresor, hade herr Salvini beklagligen affidit vid 85 års ålder; jag kunde derför endast till ett tacksamt minne lägga en immortellkrans på hans graf. Från denna tid (1817) är denna violin, som ni ofta hört, min egendom; och detta är den historia ni önskade få höra af mig.»

Musikbref från England.

Newcastle on Tyne, 20:e maj 1890.

Den 28:de april, gaf den svenska pianisten, fröken Hildegard Werner, som i mera än 18 år varit bosatt i England, som musiklehrarinna, en konsert i The Grand Assembly Rooms, Newcastle, inför en talrik och ytterst distinguerad publik. Konsertgifvarinnan var biträdd af sina förnämsta piano- och violin-elever, och programmet utgjordes hufvudsakligen af soli och ensemblenummer, ej förr hörda i Newcastle on Tyne, hvaribland svenska och norska kompositioner. »The Mignon String Orchestra», ett damkapell, hvars stiftarinna fröken W. är, spelade bland annat »Moment Musical» af Schubert, 3:je aktens preludie ur Griegs »Peer Gynt»-Suite, och stycken ur La Fête des Vignerons, som gafs förra sommaren i Schweiz. Ett litet barnkapell, hvars medlemmar äro från 7 till 13 år gamla, också fröken W:s elever, skördade stort bifall i en Gavotte af Resch, och detsamma gjorde en liten 8:årig violinelfva, miss Violet Lindsay, för en Romans af Fancheux. Miss Rena Balleny, en 16 års flicka, och elev af fröken W. väckte stort uppseende genom sitt intelligent föredrag af Griegs svåra pianokonsert i A moll, en novitet i Newcastle. Fröken W. som dirigerade orkestern, uppträdde också som solist i pianostycken af Adrian Dahl, Grieg och Herman Berens. Adrian Dahls »Humoreske» (ur samlningen *Al-*

bumblad*) tycktes i synnerhet slå väl an på de entusiastiska åhörarne, som bisserade stycket. Miss C. Bellas, en engelsk altsångerska, sjöng »The Worker» af Gounod, och ballader af engelska kompositörer.

Efter konsertens slut gaf fröken Werner en lysande bal, som bevistades af 160 personer, tillhörande eliten af societén i Newcastle. Flera engelska tidningar omnämna med beröm fröken Werners konsert.

Veteranpianisten Charles Hallé med fru, Norman-Neruda, äro på väg till Australien och Nya Zeeland, hvarest de ämna konserter under 4 månader. Innan de lemnade England spelade de på en soaré för kammarmusik i Newcastle. Ären tycks ej ha magt att inverka menligt på den frejdade konstnärinnan, ty Lady Hallé ser ännu helt uppgodmigt ut och fortfar att förtrolla publiken med sina toner.

Den norska pianisten fru Backer-Gröndahl har spelat Griegs pianokonsert i Amoll och flera norska pianostycken med stor framgång i London under mars månad; men kritiken var ej så gynsam angående fru Gröndahls uppfattning af Chopin och Schumanns musik. Fru Clara Schumann har så ofta spelat sin mans kompositioner i London, så att publiken der gillar ej gerna någon annan pianists uppfattning, om den skiljer sig från den »oförlikneliga Claras».

Just nu är det en fullkomlig uppsjö på utländska pianister, som hvar och en gifva 2 à 3 Piano-Recitals i London under denna och nästa månad. Ibland dem äro: Benno Schönberger, Arthur Friedheim, Bernhard Stavenhagen, Franz Rummel, Eduard Zeldern, Senor Albeniz, Mons. Paderewski, madame Sofie Menter, madame Teresa Careño, mlle Clotilde Kleeberg från Paris och madame Pierre-René Hirsch, också från Paris. Lägg härtill ett par dussin inhemska pianister, som också ge sina Piano-Recitals. I nästa månad återkommer London-publikens förklarade gunstling, violinisten Sarasate, som ämnar ge flera konserter under säsongen.

Hans Richter, den ryktbare orkesteranföraren, har anländt från Wien och ger för närvarande orkesterkonserter hvarje vecka i London, hvarvid hufvudsakligen Beethovens och Wagners musik utföres.

Madame Christina Nilson-Miranda är annonserad att sjunga i nästa månad på en konsert, som den gamle tenorsångaren Sims Reeves ger i London.

Adelina Patti, som nyligen återkommit från sin konsertturné i Amerika, gaf en konsert i London den 14 maj. Divan var så illa disponerad för tillfället, att hon ej kunde sjunga mer än 2 sånger. Adelina Patti är engagerad att sjunga på en konsert i Newcastle

on Tyne i oktober för ett honorar af £ 800 — eller omkring 14,000 kronor. — Miss Vesta Tilley en Music-hall-sångerska, utan någon röst, men som är en stor favorit, var för en tid sedan engagerad i en pantomim, som gafs på Tyne-teatern i Newcastle, för ett honorar af 3,000 kronor i veckan. Hon förtjenar mera än 100,000 kronor årligen. Numera äro Music-hall-sångerskor så väl betalda, att flera sångerskor egna sig hellre åt den banan, än konsertsalongen eller operan.

Herrar Sullivan och Gilbert, som under 20 år ha gemensamt skrivit och komponerat operetter, hvaribland också *Mikadon*, ha i dessa dagar upplöst sitt kompanjonskap. Orsaken lär vara, att Sir Arthur Sullivan ämnar öfvergifva burleska operetten och försöka sig på Operan.

Pianisten m:r Cowens så kallade »Scandinavian Opera», *Thorgrim*, gafs för första gången i London, den 22 april af Carl Rosas operasällskap, å Drury Lane-Theatern. Oaktadt alla puffar och reklamer så gjorde operan ingen lycka och har blifvit temligen tilltygad af kritiken, som tillrådde hrr Cowen och Bennet att välja en bättre och mindre blodtörstig libretto, nästa gång de producera en opera tillsammans. Libretton är författad af m:r Joseph Bennett, musikrescenten i Londontidningen The Daily Telegraph, och handlingen tilldrager sig i *Rogaland* (?) under Harald Hårfagers regering. *Thorgrim*, hjelten i pjesen (en oäkta son till Jarl Erik,) är en vildsint och blodtörstig junker, som sans facon slår ihjel folk. Hans älskarinna, som m:r Bennet gifvit det manliga namnet »*Olof*», är ej mera tilltalande än hennes älskare. Hon är förlofvad med *Thorgrim* men gifter sig i alla fall med hans halfbroder Helge, och på bröllopskvällen flyr hon med *Thorgrim*, sedan han mördat hennes brudgum. Den långtrådiga musiken är full af reminiscenser från flera af Wagners operor, i synnerhet »*Tristan och Isolde*». — Under sådana förhållanden är det ej att undra på, att operan icke har fallit i smaken.

M:r Leonard Borwick, en ung engelsman, som studerat i Frankfurt för fru Clara Schumann, har nyligen gjort en lysande debut på Philharmonic Society's konsert i London, då han spelade Schumanns pianokonsert, Brahms H molls Rhapsodi och Rubinsteins Staccato-Etude på ett så mästertligt sätt, att åhörarne hurrade och inropade honom flera gånger.

En intressant polemik har uppstått mellan m:r Broadhouse, hufvudredaktören för »London Musical Standard», och herrar Pierce och Audsley angående den nya ljudteorien. M:r Broadhouse, en kunnig skriftställare säger i en artikel, som står i The Musical Standard för 17 maj, att han hade redan 1885, då professor Mott i New

* Se annonsen sista sidan.

York framkastade samma ljudteori, som hrr Pierce och Audsley nyligen har föreläst om, uti en revy bevisat att teorien var oriktig och otillfredsställande. H. W.

Musikpressen.

På Arah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano solo:

Zeise, Louis: *Älskogsdrömmar*, svärmeri för piano. Pr. 1 kr.

Millöcker, Carl; *Jonathan-Vals* ur operetten »Der arme Jonathan». Pr. 1 kr.

de Wahl, Anders: »När hvar tar sin», Hambopolska, tillagn. klubben M. K. Pr. 75 öre.

För sång med piano:

Götze, Carl: »O sköna tid, o sälla tid» (O, schöne Zeit, o sel'ge Zeit!) Pr. 75 öre, (d-f.)

Zeises pianostycke tillhör, som namnet anger, den sentimentala och enklare salongsmusiken. Valsen är en proffbit på musiken i Millöckers nya omtyckta operett, som i höst skall gifvas här å Vasateatern. Den icke så oäfna Hambopolskan har troligen till komponist en son af den begåfvade orkesteranföraren Oscar de Wahl och den omtyckta operettsångerskan Anna de W. Sången af Götze uppgifves vara sjungen på konserten af Heinrich Bötzel, hvars porträtt pryder titelbladet. Sången, i Abts och Nessler's melodiösa stil, har förmodligen till komponist den 1887 aflidne teaterkapellmästaren Götze (f. 1836), hvilken komponerat flere operor (bl. a. »Gustav Vasa, der Held des Norden»), pianosaker och sånger.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Maj 17. v. Flotow: *Martha* (Lyonel: hrr Bötzel). — 18. Thomas; *Mignon* (Mignon, Philine: fru Edling, frk. Karlsson; Wilh. Meister, Lothario, Laertes, Fredrik: hrr Ödmann, Edberg, Linden, Nilsson). — 21 Gounod: *Faust* (Margareta: frk. Oselio; Faust: hrr Ödmann). — 23. Boito: *Mefistofeles* (Margareta—Helena: frk. Oselio; Faust: hrr Strandberg). — 27, 29, 31. Verdi: *Otello*, opera i 4 akter af Arrigo Boito, texten översatt af kand. Helmer Key. (Desdemona: frk Oselio; Emilia: frk. Jungstedt; Otello, Jago, Cassio, Roderigo, Lodovico, Montano, En härold: hrr Ödmann, Lundquist, Lundmark, Rundberg, Nygren, Grafström, Malmström). — 30. Auber: *Den stumma från Portici* (Fenella: fru Betty Hennings; Elvira: frk. Karlsohn; Masaniello, Pietro, Lorenzo: hrr Sellmann, Strömberg, Edberg).

Vetenskapsakademien. Maj 18. Hr Willie Woltmanns afskedsmatiné m. bitr. af frökn. Petrini och M. Rydberg, hrr O. Edberg och amatörer (sångkvartetter).

Fortsättningen af hr Bötels gästspel blef inhiherad, vare sig en påkommen

förkylning eller andra orsaker vållade hans snara afresa efter det »Hugenotterna» var annonserad att gifvas den 19 maj och »Trubaduren» ett par dagar senare. Efter hr Bötzel inträdde hr Ödmann åter i sin rätt och blef lika varmt som vanligt hyllad i »Mignon» och »Faust». I den förstnämnda af dessa operor hade hr Nilsson fått sig anförtrödd Fredriks rol, som likväl ej lämpade sig för arten af hans komik och förmåga.

Operans stora nyhet, »Otello» af Verdi, har nu gått öfver scenen och vunnit afgjord succés såväl genom den storslagna musiken, som genom vacker uppsättning och framför allt godt utförande. Den dramatiskt kraft- och uttrycksfulla, ehuru ej mycket öronsmekande musiken och den mäterliga instrumentationen måste ovilkorligen fångsla intresset. Vi ha i förra numrets Otello-artiklar påpekat operans förnämsta musiknummer. I titelrolen kan man säga att hr Ödmann gjorde furor i dubbel bemärkelse. Den svåra och ansträngande rolen återgafs af honom med en rörlighet, och passion, som öfverträffade allt hvad han förut presterat, och hans vackra stämma förlånade i och för sig partiet många glanspunkter. Visserligen kan man tänka en större manlig kraft hos den vilde mohren, än hvad hr Ö:s mera vekt lyriska förmåga besitter, men hr Ö. lyckades emellertid mycket väl i framställningen af den sydländska glöd, som bör inläggas i rolen. Som Desdemona företedde fröken Oselio en intagande apparition, och i hennes framställning af den älskande, oskyldiga, men misshandlade och förkrossade makkan till den svartsjuka mohren låg ett naturligt behag, som sällan stördes af synlig beräkning. Hennes sång och spel särdeles i sista akten var mäterligt, och af gripande verkan den bortdöende sången i slutstroforna på döds-läget. Åt Jagos svåra parti hade hr Lundquist egnat mycken omsorg. Den vokala delen deraf utmärkte sig lika mycket för röstens välljud som uttryckets kraft; för en typisk framställning af den diaboliske Jago lämpar sig dock hr L:s naturell mindre väl. Birolerna i operan utfördes tillfredsställande, och denna gick synnerligen jemnt, för att vara en premiére, under kapellm. Nordqvists ledning. Konungen och kronprinsen samt prins Eugén jemte stor uppvaktning bevistade första representationen, som gafs inför fullsatt salong och en entusiastmerad publik, som aldrig syntes tröttna på att hylla innehafvarne af hufvudrolerna, särdeles hr Ödmann, som erhöi ett par lagerkransar och fröken Oselio som hedrades med blomsteroffer. Hr Nordqvist fick äfven sin rättmätiga del af hyllningen. — I »Den stumma» har fru Hennings, som gästar vid Dramat. teatern, uppträtt som Fenella, hvilken af den framstående konstnärinnan fram-

ställdes med fulländadt mästerskap i afseende på dramatiskt lif och mimik. Sångprestationerna voro denna gång mindre framstående, och frk. Karlsohn hade såsom prinsessa en mindre tack-sam dramatisk uppgift.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. En musikalisk-dramatisk soaré lär snart komma att gifvas här, hvarvid deklamationsnummer skola utföras af skådespelerskan frk. Zetterberg, som nyss hemkommit efter avslutad studiekurs hos Adelaide Ristori i Rom.

— *Festmarschen i »Leonora»* före ballettscenen, och som tydligt skiljer sig från operans öfriga musik, är komponerad af Jacopo Foroni.

Fru Caroline Östberg har för helsans vårdande afrest till Hamburg.

Fröken Märta Petrini, som med stor framgång konserterat flerstädes i lands-orten, gaf 21 maj i sin fädernestad Falun konsert för utsåldt hus under rikligt bifall.

Franz Neruda har under maj månad gjort en konserttournée i vestra delen af riket och med stort bifall konserterat i Göteborg, Uddevalla, Venersborg, Mariestad, Borås, Halmstad, Karlstad och Kristinehamn och ämnar i juni försätta konserterandet i Skara, Skövde, Åmål, Filipstad, Arvika, Vexjö, Eksjö och Linköping. Hr Neruda har varit biträdd af pianisten Ernst Byström, bosatt som pianolärare i Göteborg, och elev af Richard Andersson.

Hr Oscar Lejdström har af direktören för Pariskonservatoriet, tonsättaren Ambroise Thomas, erhållit tillåtelse att närvara vid undervisningen i konservatoriets alla sängklasser. Han har derjemte lyckats komma i förbindelse med de mest framstående sänginstruktörer och -instruktörer i verldsstaden.

Hr och fru Arveschou. Hr Albert Arveschou och hans fru, född Pohl här ifrån Stockholm, ha nyligen uppträtt på en af Gustaf Adolfskyrkans ungdomsförening gifven konsert. Hr A. prisas för sin vackra baritonstämma och konstnärligt föredrag. Bl. a. sjöng han »Du gamla, du friska, du fjellhöga nord», hvari pianissimokören utfördes af sängföreningen »Lyran» (i N. York) från ett rum bakom tribunen. Fru Arveschous deklamation får äfven beröm, särskildt för det vackra uttalet af svenskan.

Pianisten Fredr. Petersons »Allmänna musikaliska förskola» avslutade med maj månad sitt första arbetsår. Hr P. ämnar i höst öppna en för äldre elever 2-årig kurs, hvarvid med pianostudierna kommer att förenas de för allmän musikkbildning nödiga kunskaper i melodik, rytmik och harmoni.

Hr Gustaf Holm, den begåfvade unge bassångaren, som å Filharmoniska sällskapets konserter under säsongen väckt uppmärksamhet för sin präktiga röst och sitt vårdade föredrag, har blifvit engagerad vig K. operan i Köpenhamn. På rekommendation af kapellmästaren Hallén fick hr Holm profsjunga för kammarherre Fallesen och kapellmästaren Svendsen och erhöi strax derefter engagement.

Familjenotiser. Förlofning har iningåtts mellan den bekante tonsättaren och musikdirektören härstädes Erik Åkerberg och fröken Olga Lindhagen, dotter af prof. D. G. Lindhagen och hans maka f. Struve.

— Lysning till äktenskap har afkunnats i Alnö kyrka mellan pianovirtuosen och pianoläraren i Berlin Felix Dreyschock och fröken Hulda Burman från Upsala.

Sundsvall. Fröken Anna Pettersson skulle i första dagarna af juni börja ett gästspel hos Fröbergsska sällskapet härstädes och uppträda i »Sköna Helena», »Lille hertigen», »Storhertiginnan», »Boccaccio» och »Lilla helgonet.»

Malmö. En jättekör af bland. röster på 2,200 personer, samlad och inöfvad af organisten i S:t Petri församling J. A. Rosén, har biträdt vid en kyrklig fest härstädes. Sångarna utgjordes af skolelever, förut öfvade af sina lärare och lärarinnor, medlemmar af sångföreningar m. fl. Sopranerna voro 1700, altarne 200, tenorer och basar 800.

Kristiania. Fröken Anna Petterssons och hr Kloeds gästspel här afslutades d. 23 maj. Hr K. reste sedan med hr Lammers kör till Trondhjem för att medverka vid utförandet af oratoriet »Judas Maccabäus».

Paris. Benjamin Godards länge bebadade opera »Dante» med text af Edvard Blau gick d. 13 maj första gången öfver scenen på Opéra Comique och tycktes röna rätt godt emottagande af publiken, ehuru musikkritiken är mera sträng i sin dom. Operan är hällen i den gamla operastilen med arior, romanser, duetter etc., en blandning af italiensk stil och fransk med anslutning till Gounod, och är ej fri från banaliteter. Instrumentationen är ojemn, än mycket enkel än onödigt bullersam. Bland vackra nummer nämnas Dantes åkalan till Virgilius, en duett mellan Dante och Beatrice, en kvartett m. m. Godard (f. 1849) har förut skrivit operor, symfonier, kammarmusikverk och pianosaker m. m. samt gjort sig bekant som en af Frankrikes förnämsta tonsättare i vår tid.

Saint Saëns återkom hit i medlet af maj utan att dock väcka det uppseende man väntat. Han bevestade dagen efter ankomsten, i en loge på 3:dje raden, 15:de föreställningen af hans nya opera »Ascanio». Inga variationer egde rum. Med utförandet förklarade sig komponisten mycket belåten. Hans nästa arbete, en kritisk revision af Glucks »Orfeus», torde utföras å någon plats i närheten af Paris. Vintern skall han tillbringa i södern; troligen på Ceylon.

London. Benno Schönberger, den unge pianisten från Wien, bekant från sin vistelse här för ett par år sedan, är för närvarande mycket beundrad härstädes för sin mångsidiga talang.

Chicago. Conrad Behrens har uppträdt här på tyska operan såsom Leporello i »Don Juan» och skördat det rikligaste bifall.

Nikita, den äfven här bekanta unga sängerskan, har nu beträdd scenen på k. operan i Warschau, der hon med storartad framgång sjungit Julias parti i Gounods »Romeo och Julia».

Dödsfall.

Naudin, Emilio, berömd tenorsångare, född af franska föräldrar i Parma 23 Okt. 1823, † i Bologna. Naudin var den förste Vasco i Meyerbeers »Afrikanskan.»

Nessler, Victor, Ernst, tysk kompositör, f. 28 Jan. 1841 nära Schlettstadt

(Elsass), † i Strassburg 28 Maj. Han studerade först teologi i Strassburg och på samma gång musik för Th. Stern. Då hans lilla operett »Fleurette» vann bifall i nyssnämnda stad, öfvergaf han teologien och slog sig på musikstudier i Leipzig, der han snart blef kördirigent vid stadsteatern och ledare af sångföreningen »Sängerkreis», samt en omtyckt musiker. Här uppfördes 1867 hans romantiska trollopera »Dornröschens Brautfahrt», 1868 operetten »Die Hochzeitsreise», och enaktsoperetterna, »Nachtwächter und student» samt »Am Alexandertag»; vidare de stora operorna »Irmgard» (1876), »Rattenfänger von Hameln» (1879) och »Der wilde Jäger», af hvilka i synnerhet Rattenfänger» och äfven den sistnämnda vunnit framgång i Tyskland. Mest bekant är han genom »Der Trompeter von Säckingen» (1884), som genom sin tysk-patriotiska text och melodik blifvit högst populär i Tyskland och äfven gått öfver scenen i andra länder (i Stockholm 1886—87, 13 gånger). »Otto der Schütz» (1876), hans följande opera, gjorde ej samma lycka; hans sista opera »Die Rose von Strassburg» uppfördes d. 2 sistl. maj första gången i München och blef rätt väl emottagen. Man har af N. derjemte balladen »Der Blumen Rache» för kör, soli och ork.; »Sängers Frühlingsgruss» för dubbelkör af mansröster, en cykel körsånger för soloröster och piano, »Von der Wiege bis zum Grab», samt omtyckta komiska sånger (»Drei Schneider», »Frater Kellermeister» m. fl.). N. har som komponist visat sig vara eklektiker utan större egendomlighet men har genom lättfattliga melodier gjort sig populär hos den stora allmänheten.

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af
Adrian Dahl,
finnes att köpa å Svensk Musiktidnings expedition, Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.
Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

OBS! **BÖTELS** porträtt och biografi **OBS!**
i
Svensk Musiktidning nr 8.

Flyglar. Pianinos. Tafflar. Orglar.

PIANO AFFÄR
Stockholm,
Drottninggatan 18. Allm. Telef. 600.
OBS. Gamla Instrument tagas i utbyte.
OBS. Pianostolar, ny konstruktion.

Eleganta Permar
till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16
Flyglar, Pianinos och Orgelharmoonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs! Hufvuddepot för Blüthners världsberömda Flyglar, samt Rönischs & Steinweg Nachfolger utmärkta Pianinos.

INNEHÅLL: Framför och bakom kulisserna, minnen ur Conrad Behrens' konstnärslif. — Första uppförandet af »Robert af Normandie» i Paris (slut). — Lipinski och hans violin af C. v. Krockov. — Musikbref från England af H. W. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

Musikbilaga 2, innehåll: för piano: »Ungdomstankar» af A. Doppler, Balett ur »Orfeus» af Chr. Gluck, »Jägarsång af Ludv. Wenzel.